

**ВДОСКОНАЛЕННЯ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ**

УДК 378.14 (477.85)

**ЗАПРОВАДЖЕННЯ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ  
ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ У БУКОВИНСЬКОМУ  
ДЕРЖАВНОМУ МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ: ПЕРШИЙ ДОСВІД,  
ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ****В.П. Пішак, М.Ю. Коломоєць, І.В. Геруш***Буковинський державний медичний університет***INTRODUCING OF CREDIT-MODULE SYSTEM OF THE  
EDUCATIONAL PROCESS ORGANIZATION AT BUCOVYNIAN STATE  
MEDICAL UNIVERSITY: THE FIRST EXPERIENCE, PROBLEMS AND  
PERSPECTIVES****V.P. Pishak, M.Yu. Kolomojets, I.V. Herush***Bucovynian State Medical University*

У статті викладена інформація про аспекти роботи Буковинського державного медуніверситету в контексті реалізації положень Болонської декларації і запровадження кредитно-модульної системи навчання. Обговорюються проблеми і перспективи при запровадженні кредитно-модульної системи.

The article informs about the first experience, aspects of work at Bucovynian State Medical University concerning the realization of the main principles of Bologna Declaration and introducing the credit-module system of education. The problems and perspectives of introducing the credit-module system are discussed.

**Вступ.** Підвищення ефективності вищої медичної освіти є визначальним чинником у системі реформування охорони здоров'я в Україні та поліпшення медичного обслуговування населення [1, 3]. Освіта і наука формують інтелектуальні ресурси нації і повинні бути в авангарді цих процесів. На зміну традиційній освітній моделі, що базується на пріоритеті простого засвоєння і відтворення інформації, має прийти нова модель, головною метою якої є всебічний розвиток особистості [2].

**Основна частина.** Приєднання України до Болонського процесу є незаперечним фактом міжнародного визнання нашої системи вищої освіти, важливим кроком на шляху реалізації стратегічного курсу України в Європейський союз. З метою модернізації вищої медичної освіти відповідно до положень Болонської декларації на медичних факультетах ВМНЗ України в 2005/2006 навчальному році у відповідності до наказів МОЗ України від 31.12.2004 р. № 685

та від 31.01.2005 р. № 52 запроваджено кредитно-модульну систему організації навчального процесу.

Запровадженню кредитно-модульної системи організації навчального процесу в Буковинському державному медичному університеті (БДМУ) передувала значна підготовча робота. В університеті проведено навчання викладачів за програмою "Вища медична освіта і Болонський процес", розроблено та запроваджено нові форми навчально-облікової документації, індивідуальні навчальні плани студента, пам'ятку студентам 1-го курсу медичних факультетів. Колективом кафедри медичної біології, генетики та гістології БДМУ, яка є опорною кафедрою з медичної біології серед ВМНЗ України, в 2005 році розроблені нові типові навчальні програми з медичної біології та курсу за вибором "Сучасні проблеми молекулярної біології" для студентів вищих медичних навчальних закладів III-IV рівнів акредитації. У рамках науково-

В.П. Пішак, М.Ю. Коломоєць, І.В. Геруш



практичної конференції з міжнародною участю "Сучасні проблеми медичної та клінічної біохімії", яка проходила на базі БДМУ, відбулася загальна дискусія за круглим столом "Роль і завдання кафедр медичної та біологічної хімії в реформуванні вищої медичної освіти в контексті Болонського процесу", проведено засідання Проблемної комісії МОЗ і АМН України "Біологічна та медична хімія", засідання опорних кафедр з біологічної хімії та клінічної біохімії (для медичних та фармацевтичних факультетів ВМ(Ф)НЗ України).

На засіданнях ректорату та Центральної методичної комісії розглядалися питання про організацію і методичне забезпечення кафедр, що проводять заняття зі студентами I-го курсу за спеціальністю "Лікувальна справа" за кредитно-модульною системою. Співробітники навчального відділу та деканатів медичних факультетів відвідали всі кафедри, на яких здійснюється підготовка студентів за кредитно-модульною системою, побували на заняттях, ознайомилися з організацією навчального процесу, документацією, надали консультативну допомогу викладачам кафедр. На кафедрах розроблені робочі навчальні програми, є інформація для студентів про кредитно-модульну систему навчання, систему бальної оцінки, конвертацію балів традиційної оцінки знань у систему ECTS. Розроблені і затверджені методичні розробки практичних занять для викладачів та методичні вказівки для студентів, тестові завдання для поточного та підсумкового контролю знань. На кафедрах розпочато підготовку навчальних та навчально-методичних посібників для студентів, які навчаються за кредитно-модульною системою.

Організація навчального процесу з моменту введення навчання за кредитно-модульною системою зазнала суттєвих змін. Більше уваги приділяється контролю рівня знань. Навчально-облікова документація ведеться з врахуванням кредитно-модульної системи. В академічних журналах оцінки виставляються за традиційною чотирибальною системою з обов'язковим переведенням в систему оцінювання ECTS. Оцінювання модулів проводиться за загальною кількістю балів, які студент набрав у процесі поточного контролю на практичних заняттях та за результатами проведення підсумкового модульного контролю. Методика проведення за-

нять передбачає опитування та оцінювання всіх студентів академічної групи, набуття та засвоєння практичних навичок. Модульний контроль передбачає контроль теоретичних знань і набутих практичних навичок. Поєднання різних форм контролю при проведенні модульного контролю дає можливість максимально об'єктивно оцінити теоретичні знання і практичні навички студентів.

Разом з цим, є ряд недоліків та труднощів в організації навчального процесу, які потребують вирішення. За результатами заключного контролю в I семестрі 2005/2006 н.р. відзначено суттєве зниження показників абсолютної та якісної успішності студентів. Труднощі при впровадженні кредитно-модульної системи організації навчального процесу полягають у тому, що велика кількість студентів в академічних групах (12-14 чоловік) не дозволяє провести повноцінне опитування всіх студентів групи, страждає самостійна навчально-дослідницька робота та набуття практичних навичок, недосконалою і обтяжливою є система оцінювання знань та вмінь.

З більшості навчальних дисциплін згідно з галузевими навчальними програмами проведення модульного контролю передбачено на останніх заняттях в семестрі, що призводить до суттєвого перевантаження студентів в останні тижні навчання. З метою поліпшення даної ситуації на молодших курсах доцільно було б відмінити рейтингову систему оцінки знань з дисциплін суспільно-гуманітарного блоку, оскільки більшість з них відсутні у навчальних планах університетів Європи.

На нашу думку, з метою забезпечення об'єктивної оцінки знань студентів, формування цілісного уявлення про навчальну дисципліну, а не тільки про окремі модулі, та кращої підготовки студентів до ліцензійних іспитів необхідно передбачити здійснення підсумкового оцінювання засвоєння навчального матеріалу навчальної дисципліни шляхом проведення іспитів на 2-3 курсах з фундаментальних дисциплін (анатомія людини, гістологія, цитологія та ембріологія, фізіологія, біохімія, патологічна фізіологія, патологічна анатомія) та на 5 курсі з професійно-орієнтованих дисциплін, які входять до структури змісту МЛІ "Крок 2" та виносяться на державні перевідні іспити (внутрішня медицина, інфекційні хвороби, хірургія, педіатрія,



акушерство та гінекологія, соціальна медицина та організація ОЗ, гігієна та екологія). На 5 курсі іспит проводити в останній день циклу з відповідних навчальних дисциплін. Потреба у проведенні заключного контролю з навчальної дисципліни є очевидною у зв'язку з недостатньою мотивацією студентів до навчання, а також для вимірювання основних знань і вмінь студента щодо комплексної оцінки стану хворого, призначення диференційованого комплексного лікування хворого (а не однієї хвороби) з урахуванням основного та супутніх захворювань і ускладнень.

**Висновки:** 1. Поєднання різних форм контролю при проведенні модульного контролю дає можливість максимально об'єктивно оцінити теоретичні знання і практичні навички студентів.

2. У зв'язку із запровадженням кредитно-модульної системи також необхідно, щоб МОН України були переглянуті нормативні документи щодо організації навчального процесу, порядку переведення, відрахування та поновлення студентів, надання студентам академічних відпусток та проходження повторного курсу навчання.

### Література

1. Вища освіта України і Болонський процес / М.Ф. Степко, Я.Я. Болюбаш, В.Д. Шинкарук та ін.; За ред. В.Г. Кременя. – Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2004. – 384 с.

2. Болонський процес в Європі. Що це таке і чи потрібний він Україні? Чи можлива інтеграція медичної освіти України в Європейський освітній простір? / А.В. Підаєв, В.Г. Передерій. – Одеса: Одес. держ. мед. ун-т, 2004. – 190 с.

3. Медична освіта у світі і в Україні / Ю.В. Поляченко, В.Г. Передерій, О.П. Волосовець та ін. – Х: ІПП "Конраст", 2005. – 464 с.

УДК 378.334:61 (436)

## ДИСКУСІЙНІ ЛЕКЦІЇ ЯК НАЙНОВІШИЙ СПОСІБ ВИКЛАДАННЯ У ВІДЕНЬСЬКОМУ МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

**І.Є. Сахарова**

*Тернопільський державний медичний університет ім. І.Я. Горбачевського*

## DISCUSSION LECTURES AS THE RECENT TEACHING MODE IN VIENNESE MEDICAL UNIVERSITY

**I.Ye. Sakharova**

*Ternopil State Medical University by I. Ya. Horbachevsky*

У статті розглядається методика проведення дискусійної лекції – командного навчання студентів, що є одним з найновіших способів викладання у Віденському медичному університеті.

This article deals with the team learning methodics - discussion lecture, which is the most modern teaching mode in Viennese Medical University.

**Вступ.** Реформа вищої освіти в контексті вимог Болонського процесу дає змогу надавати освітні послуги згідно з кредитно-модульною системою – ECTS [1]. Така структура навчального процесу отримала визнання на європейському та світовому ринках освіти. Вона надає студентам більше варіантів у виборі вузу та

можливість отримати диплом міжнародного взірця, який визнають у всьому світі. Під час перебування в Австрії з метою вивчення особливостей навчального процесу у Віденському медичному університеті викладачам нашого ВНЗ вдалося ознайомитись з багатьма особливостями та нюансами нової системи навчання.